

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie zażalenia **W. B.**

na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w S.1
z dnia 31 maja 2023 r., sygn. [...], o odmowie wszczęcia śledztwa,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 10 sierpnia 2023 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w S.
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu
zawartego w postanowieniu z dnia 13 lipca 2023 r., II Kp 134/23,
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**wniosek uwzględnić i sprawę przekazać do rozpoznania
Sądowi Rejonowemu w S.1.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2023 r. Sąd Rejonowy w S. wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sprawa dotyczy sędzi Sądu Rejonowego w S. – H. G., orzekającej w sprawie pod sygn. II W [...], w której obwinionym był W. B., który złożył zawiadomienie o popełnieniu przez ww. sędziego przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w związku z prowadzeniem sprawy pod sygn. II W [...].

Uzasadniając potrzebę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu Sąd Rejonowy w S. powołał się na dobro wymiaru sprawiedliwości oraz społeczne przekonanie (choć mylne) o możliwym braku obiektywizmu przy rozpoznawaniu ww. zażalenia w aktualnym układzie procesowymi. Ponadto sąd wskazał w sposób ogólny na łączące sędziów orzekających w wydziale karnym wieloletnie relacje towarzyskie i zawodowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego w S. zasługiwała na uwzględnienie i sprawę należało przekazać do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Tytułem wstępu należy zaznaczyć, że przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, zaś odstępianie od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, że pozostawienie sprawy w gestii tego sądu sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości. Ma to miejsce w takich okolicznościach, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dni: 29 grudnia 2021 r., IV KO 163/21 *Legalis* nr 2671770; 10 maja 2022 r., III KO 44/22, *Legalis* nr 2837247).

Jedną z okoliczności, będącej przyczyną skorzystania z regulacji unormowanej w art. 37 k.p.k. wskazuje się również na sytuację, gdy wobec sędziego sądu właściwego złożono zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, a sprawę tę miałby rozpoznawać aktualnie sąd, w którym orzeka tenże sędzia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dni: 7 września 2022 r., sygn. II KO 82/22, *Legalis* nr 2741246; 28 czerwca 2022 r., II KO 43/22, *Legalis* nr 2736236; podobnie, choć na tle nieco innego stanu faktycznego: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. III KO 119/22, *Legalis* nr 2933793).

H. G. jest sędzią Sądu Rejonowego w S. i jednocześnie osobą, pod adresem której W. B. sformułował zarzut z art. 231 § 1 k.k. Przedmiot niniejszej sprawy stanowi rozpoznanie zażalenia na odmowę wszczęcia postępowania karnego, które

dotyczy sędziego orzekającego w Sądzie Rejonowym w S., tj. sądzie właściwym do rozpoznania rzeczonego środka odwoławczego. Pomimo, że sąd wnioskujący przedstawił w swoim uzasadnieniu powody przekazania sprawy w sposób bardzo ogólny i lakoniczny, uwzględnienie wniosku okazało się zasadne z poniżej opisanych przyczyn.

Otóż sam fakt zawodowej znajomości sędziów orzekających w jednej jednostce nie jest wystarczającym argumentem do przekazania sprawy poza sąd właściwy do rozpoznania sprawy. Wszak absolutnie najważniejszą obok fachowości cechą osoby pełniącej funkcję sędziego powinna być jej bezstronność i niezależność zarówno od stron, organów procesowych jak i nacisków społecznych. Z pola widzenia Sądu Najwyższego nie umknął także fakt, że w niniejszej sprawie układ procesowy jest tego rodzaju, iż procedowanie Sądu Rejonowego w S. w sprawie zażalenia W. B. nie wiązałoby się z merytorycznym rozstrzygnięciem w przedmiocie zarzutów w stosunku do konkretnej osoby. Sprawa nie wyszła bowiem z fazy „*in rem*” postępowania. Chodzi wyłącznie o kontrolę prawidłowości orzeczenia niesądowego organu procesowego prowadzącego postępowanie przygotowawcze jedynie w sferze przedmiotowej, tzn. czy w ogóle opisane w zawiadomieniu zachowanie można zakwalifikować jako przestępstwo, a nie na płaszczyźnie podmiotowej, czyli rozstrzygnięcia o odpowiedzialności karnej wskazanej w zawiadomieniu osoby. Co nie mniej istotne - w związku z tym, że sprawa dotyczy sędziego zatrudnionego w Sądzie Rejonowym w S., wszelkie ewentualne obawy zaistnienia okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w omawianej sprawie, można by w pierwszej kolejności próbować rozwiązać w trybie art. 41 § 1 k.p.k., bez potrzeby sięgania po właściwość delegacyjną z art. 37 k.p.k.

W niniejszej sprawie, regulacja *iudex suspectus* nie okazałaby się jednak wystarczająca dla zachowania ogólnej reguły, o której mowa w art. 31 § 1 k.p.k. Sąd Rejonowy w S. jest bowiem niewielkim sądem, tj. jednostką, w której ilość wydziałów i obsada sędziowska są niewielkie. Jak wynika bowiem ze strony internetowej sądu właściwego ([...]), w sądzie tym powołany jest jeden wydział karny, w którym zatrudnionych jest 5 sędziów, z tym że pośród nich znajduje się sędzia H. G., a jeden z sędziów przebywa aktualnie na delegacji w Sądzie

Okręgowym w K.). Sprawę zażalenia W. B. na odmowę wszczęcia śledztwa, mogłoby zatem rozpoznać jedynie 3 sędziów. Sędzia K. R. został powołany do pełnienia funkcji sędziego w 1998 roku, sędzia E. U. i sędzia H. G. w 2005 roku, zaś sędzia M. S. w 2008 roku. Tak długi okres wspólnego orzekania w jednej, liczącej niewiele osób jednostce prowadzi do przekonania, że relacje (zarówno zawodowe jak i towarzyskie) łączące ww. orzeczników mogą być faktycznie silne i głębokie. W takim stanie faktycznym, gdy sędzia sądu właściwego jest osobą, w stosunku do której złożono zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, a ponadto jego popełnienie ma związek z wykonywaniem obowiązków służbowych tego sędziego, ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości sprawa ta nie powinna być rozpoznawana przez sąd pierwotnie właściwy, w którym służbę sędziowską pełni pokrzywdzony sędzia. Wówczas zachodzą przesłanki do zastosowania instytucji przewidzianej w art. 37 k.p.k. Pozostawienie tej sprawy do rozpoznania w Sądzie właściwym, nie sprzyjałoby realizacji istotnego ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości celu, jakim jest potrzeba ukształtowania, w świadomości, tak żałącego jak i opinii publicznej, przekonania o bezstronności sądu rozpoznającego zażalenie.

Przekazanie sprawy do innego równorzędnego sądu - Sądu Rejonowego w S.1, jako do sądu znajdującego się najbliżej sądu właściwego, bowiem oddalonego o około 21 km, eliminuje ewentualne zarzuty co do braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy przez sąd właściwy.

Z uwagi na powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[Ł.n]

